

KÖZÉRDEK

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik hetenként kétszer: osztoritőkön és vasárnap.

Előfizetés:

egész évre — 12 korona.
fél évre — 6 „
negyed évre — 3 „

Egyes szám ára 12 fillér.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadóhivatal: FÖLDES EDE könyvkereskedése Nagyenyed.

Hirdetés ára: □ centiméterenként 6 fillér. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.

Nyitvány sora 40 fillér.

Magyar Szent Korona.

(Ü. L.) István király napján mindég megjelen a nagy király keze, a mit a magyar szent ereklyének tart. És valahányszor megjelenik a kéz, elesitülnek a szenvedelmek, megcsökkennek a fájdalmas érzések, megbékülnek a szilaj indulatok. A gloriózus, szintiszta magyar ünnep lendülete lesz urrá mindenek fölött és legszebb sugarával aranyozza be a verőfény István király országát.

Él az a kéz, a mely előtt a megnyugvás és béke bársonyos érzése öleli át a sziveket. Él, gyógyít, fölemel, vezet, támogat és kormányoz bennünket, mint hajdan, a mikor a nemzetet tipegő utjában a keresztény kultúra fényességébe vezette. Él örökösen és nem fér hozzá az enyészet! . . . És benne lüktet ma is Szent István államalkotó ereje, mely megőrzi az ország egységének békéjét, féken tartja elleneinket, elsimitja örvényeinket, elhárítja veszedelmeinket. A nyugatra mutató szent jobb élő legendája ez, a mely kezdődik a keleti hagyományok eltűnt homályánál, és folytatódik egyre, mindig lényesebben, a

mint a nemzet a keresztény kultúra ragyogó utján halad, óva virágzásában és serkentve munkájában a legendás jobb kéz varázslatától. Ez az eleven kéz az, a mely nem pihen meg felettünk soha és sorsunk fonálát faradhatatlanul tovább szövi. Pedig hány kéz fáradt abban, hogy ezt a fonalat összebogozza, megtépje vagy a veszedelmek utvesztőjébe vezesse. Mennyi pártoskodás sodrá a nemzetet vesztébe? . . . De megvolt a szent kéz, a mely megóvta a nemzetet a bukástól. Megóvta azért, hogy a nagy viharok alatt, a nemzet a szent kézre tekintett, ihletséget nyert abból és ezzel felülkerekedett az előrelátás a haza s nemzet megmentése érdekében.

A Szent Kéz tehát, a magyar nemzet nemtője! . . . Az István király által szerzett korona meg az önálló magyar államiság kifejezője. Ő tevé legelőször fejére a magyar koronát, ezzel az egész világnak hirdette, a véglegesen megalkult önálló magyar királyság kialakultát, jelképezője a magyar nemzeti alkotmányos állameszmének. A Szent Koronában egyesül a nemzet államalkotó erkölcsi fensége, tőle ered minden az

állam nevében gyakorolt közhatalom, tehát maga a királyi hatalom is a Szent Koronáról száll át a királyokra, a magyar királynak a nemzet felett több joga nem lehet, mint a mennyi rá a magyar állami felségjogok birtokosáról, a Szent Koronáról átszállott.

Ennek folytán a magyar király felségjoga közjogi eredetű és teljesen különböző jogi természetű, mint az osztrák császári felségjog, mely patrimonialis jellegű. Az osztrák korona nem az alkotmányosság emonációja, hanem az osztrák alkotmányosság a császári hatalomnak az ajándéka. A fejedelmi felségjog Ausztriában teljesen abszolút, maga az alkotmányosság sem korlátozója a császári hatalomnak, hanem csupán eszköz a császár kezében az állami célok szolgálására. Ez a két különböző felségjog eredeténél fogva soha nem egyesíthető, tehát az ugynevezett birodalmi egység közjogilag soha meg nem valósítható. Az osztrák császár abszolút joga nem terjeszthető ki a Szent Korona jogán álló magyar nemzetre, — viszont az osztrák császár felségjogainak sérelmét jelentené, ha örökös tartományainak nép-

V a r s ó.

(Utirajz.)

Írta: Molnár Gyula.

A Zamkowy-térről nyílik a szűk Szt. János-utca, a melyben a varsóiak híres Szt. János katedrális van. Mikor hosszú kocsisorunk a templom előtt megáll, a kíváncsiak egész serege vesz körül, gyönyörűen öltözött szép szőke nők és magas erőteljes férfiak sokasága tekint meg bevonulásunkat a templomba, az elemes fotografus sem hiányozván onnan, ki a magyarok eme bejövételét igyekszik hirtelen leképni, hogy másnap a nagy lengyel napilapban reprodukálható legyen. A templom nagy és gazdagon díszített, gót stílusban van építve és ezt is a masowi hercegek építették a XIII-ik században, míg belső berendezését a nagy Sobiecki János lengyel király gazdagította. Telve van siremlékekkel és gyönyörű mozaikképekkel, a két Ponyatovszky hercegprimás arcképe mindjárt a bejáratnál szembe tűnik.

Mise van és mivel a lengyelek hitbuzgó katólikusok, minden sarokban sok térdepelő embert látunk, kik olykor végig nyulnak a hideg templomi kövezeten és a követ csokolják. Gyönyörű orgona, remek faragásu

szőszek és a föltár előtt a magasabb állású papság ülőhelye van két oldalt elhelyezve, míg a templom mindkét oldalán a régi királyok páholyai láthatók, hová a királyi palotából vezet el a keskeny rejtett ut idáig. Mint újdonságot erősen megcsodáljuk a sok órát, fali és lábön álló órát, mely úgy látszik arra szolgál, hogy az imádkozásban eltöltött időt pontosan mutassa meg az ájtatos híveknek.

Innen végig kocsiunk a Krakó-i-uton, hol már roppant nagy a sürgés-forgás. Barna-vörös villamoskocsik csillingelnek végig a hosszú uton. A járda szélén a bevásárlásra vagy egyéb dolgai után járó közönség áll sok helyütt sorfalat, kik közt izléses hölgyközönség elégíti ki a kíváncsiságát. Általános benyomásunk az, hogy a lengyel nők általánosságban szőkek, karsu természetűek, közepes nagyságúak, a férfiak nagyobb része is szőke, de ezek tagbaszakadt magas növésű szép férfiak, intelligens kinézéssel. Egyik-másik nő kellemetes mosolylyal üdvözlő magyar honfitársaink fiatalabb férfi képviselőinek barátságos köszönését.

A Krakó-i-ut tele van szép palotákkal, mindkét oldalán fenyves üzletek tarkítva itt-ott egy-egy templommal, a torony nélküli Szt. Anna templom is itt van, mely valaha a szt. bernatrendi szerzetesek klast-

roma volt. Itt vannak az ipari és mezőgazdasági muzeumok, távolabb egy vasráccsal díszített park közepén ott áll a lengyelek híres költőjének, M i c z k i e w i c z Á d á m n a k bronzszobra szürke gránitalapozaton. Megnézzük ugyanitt a Szt. kereszt templomot, melynek bejárata előtt egy magasabb terrasz áll, hová több lépcső vezet fel az utcáról. E terrasz közepén Jézus hatalmas kőszobra áll a keresztrel a vállán, a kereszt sulya alatt roskadozva, innen is a templom elnevezése. A baloldali bejárat egyik oszlopán piros márványtábla aranyos betűkkel jelzi azt a helyet, hol Chopin szive van elhelyezve, melyet a párizsi Pére-Lachaise temetőből szállítottak ide át.

A Krakó-i-ut közepe táján, közvetlenül a szállodánk mellett fekszik a Plac Saski (szász-tér). E tér közepén áll a katedrális sweti Alexandra Newskijegő (szt. Sándor katedrális) fehér falzatával, hatalmas öt kupolájával, a varsói oroszok görög keleti dómja. Az óriási középső kupola, nemkülönben a négy sarkon álló hagyma alakú torony kupolái gazdag és fenyves aranyozással van díszítve. A román stílusban épült templom előtt, mint a régi veleacei Márk-téri templom előtti kámpánille, egészen külön váltan áll a harang-

törzseit egységes államként tekintvén, általuk fejedelmi felségjogaiban korlátozta magát. Századok óta dolgoztak az egységes birodalom megalakításán az osztrák politikusok, de öröklődéseik megtörték és fognak ezután is törni — a Magyar Szent Korona elméletén.

Az 1867-diki kiegyezés a magyar állameszme erkölcsi győzelmével nyert elintézést!... A kiegyezés két egyenlőjogu államnak szövetségében fejezte ki a magyar Szent Korona közjogát és az osztrák császári öröklött magánjogi felségjogot. Az ekként alakult állam nem közjogi egységet jelent, hanem csupán hatalmi szervezetét a két államnak, mely külső vonatkozású ügyeiben együttesen jár el, és ekként a nagyhatalmi állást biztosítja kifelé, a belső vonatkozásokban pedig teljesen érvényesül a Szent Korona jogán alapuló magyar királyság állameszméje. A szövetséget alkotó két államnak nincs közös államfélége, nincs közös állampolgársága, nincs közös törvényhozása, nincs közös pénzjoga, nincs közös államhitele, szóval csupán a közös védelemre szolgáló hadsereg, a külügyek közös vezetése köti össze a persónál-unió alapján álló két szövetségi államot. És így a Magyar Szent Korona közjogi fogalma, személyesítése örök időkre szóló biztosíték az ellen, hogy e két államból alakult szövetség egységes birodalomként tekintessék.

A Magyar Szent Korona kizárja azt, hogy a személyes jellegű és így magánjogi alapon nyugvó osztrák császári felségjogok a Szent Koronától származó és ezért közjogi alapon nyugvó magyar királyi felségjogokkal egyesíthetők lehetnének egy közös államfélégben, sem egy közös uralkodói felségjogban. A Ma-

torony, mely 72,5 méter magas, hatszögletű. A Sasaki-tér nyugoti oldalán található a szász-lengyel királyok palotája, most katonai hatóságok székhelye. A két sárga szárnyból álló palotát közepén két oszlopsor köti össze, melyen át Varsó gyönyörű parkjába, a szász parkba juthatni (Ogród Sasaki). E parkot Erős II. Agost lengyel király bocsátotta a nép rendelkezésére. A nagy park tele van terebélyes fákkal, díszes virág-csoportokkal, apróbb csokrokkal, közepén egy hatalmas szökőkút vize teszi kellemessé a levegőt. Jól gondozott utjai szélén ülőhelyek csábitják a sétálásban elfáradt közönséget. Éppen vasárnap volt; a gyermekliga napja és fekete ruhába öltözött lengyel ifjúk fehér ruhába öltözött bájos lengyel uri hölgyeket kísértettek, kik apró kosárcsokkban sárga margarettá csinált virágot árultak a gyermeknapon és 10 kopekjával lehetett a varsói szépségektől e virágot megvásárolni. Hogy mi is feldisznítottuk magunkat e virággal, talán mondanom sem kell!

E park mellett egy kisebb téren áll a lutherános templom, melynek hatalmas nagy dómjába lépcsőkön lehet felmászni és onnan remek szép kilátás nyílik egész Varsóra. Hölgyeink bátor kis csapata dicséretreméltó elszántsággal tette meg a felsőbb régiókban bizony szűk, sötét lépcsőzeten végig vezető

gyar Szent Korona mindég utját állja az egységes birodalmi eszme gyakorlati megvalósításának. A Magyar Szent Korona tehát palládiuma a magyar alkotmányosságnak és a nemzeti állameszmének. Azért oly ereklje a nemzet előtt a korona, a melynek első viselője Szent István volt.

A legelső magyar király emlékét kegyelettel üli meg a magyar nemzet. Az volt ő a nemzetének, a mi a kereszténységnek Jézus. Mindkettő nagy reformátor volt, az első egy kis népnek, a Megváltó meg az egész emberiségnek. Nemzeti ünnep a magyarnak az István király napja, és az fog lenni az idő végtelenségig. E napon egyesítjük imánkat a magyar nemzet jövőtáért, és áldjuk a Gondviselést, hogy a nemzetnek adott egy István királyt.

POLITIKAI HIREK.

Szakadatlan sorban tiltakoznak a törvényhatóságok az obstrukció ellen. Legújabbban Komárom, Szeged, Nyitra, Szepes, Ugocsa és Bács-Bodrog vármegyék valamint Zombor város itélték el keményszavu határozatokban a parlamenti kisebbség szégyenletes és országrontó okvetetlenkedéseit.

Kezdenek már komolyabb hangok is emelkedni az ellenzéki berkekben. A technikai obstrukció eddigi egyik leglelkesebb fújtatója, Andrassy lapja, most egyszerre észbe kap és igen figyelemre méltó vezércikket közöl az obstrukció ellen. A „Magyar Hírlap“ cikkje illő súlyt tulajdonít a törvényhatóságok határozatainak és többek közt így szól:

„Tagadhatatlan, hogy a közvélemény kezd nem elragadtatva lenni a nevszerinti szavazások formájában kimerülő parlamentáriz-

utat a magasba. De a látni valók szépsége megérdemelte a fátadságot. A lutherános templom belseje egyszerűségével megkapó volt, az oltár két oldalán szép ezüst veretű dísz volt inkább feltűnő.

A szász parktól északra elterülő színház téren emelkedik az utca sorban a varsóiak városháza, mely régi reneszánsz épület, hatalmas tornyával, mely azonban nem az épület közepén, hanem a városháza nyugati végén van elhelyezve. A városházával szemben fekszik Varsó nemzeti színháza görögös oszlopsorral, míg mellette a városi muzeum gazdag gyűjteménye látható.

Nem messze a városháza tértől van a lengyelek szépművészeti muzeuma oszlopos bejárattal Antibus felirattal, a hol a régiségek, szobrok és képtár van elhelyezve. A sok szép látni valók között feltűnt Matejko híres lengyel festő pár sokszorosításban reprodukált képe, a grünewaldi csata 1410-ben, Sobieczky lengyel király utazása télen Brandt híres festménye, Csáhovszky Vladisláv két szép lengyel nőt ábrázoló képe, melyen a nők selyem ruhája oly művészettel van megfestve, hogy az ember szinte érzi a selyem lágy érdességét. Mary Siemiradzky Nérója, Simler Radziwill herczeg felesége holt-

mustól és ellenzékiégtől; s az obstrukció ellenes törvényhatósági nyilatkozatok, mint e közhangulat tünetei, igen figyelemre méltóak.“

HIREK.

— **A király születésnapját** hagyományos kegyelettel ünnepelte meg városunk. A róm. kath. és református templomokban tartott isteni tiszteleteken a hatóságok, katonaság és közönség nagy számban vettek részt. A nap előestéjén a város ki volt világitva.

— **Szent István király napján**, ma délelőtt 10 órakor ünnepélyes isteni tisztelet és szent beszéd tartatik a róm. kath. templomban. A kórus régi szép magyar egyházi éneket énekel.

— **Személyi hírek.** Szász József, Alsó-Fehér vármegye főispánja befejezven karlsbádi kuráját, folyó hó 22-én érkezik haza szabadságáról, mikor is hivatalának vezetését átveszi. — Inczedy-Joksmán Ödön vármegyei főjegyző folyó hó 9-én négy heti szabadságra ment, szabadság idejét Maroskereszturon Inczedy-Joksmán Nándor gárdakapitány testvérbátyjánál tölti. Szabadságát hivatalos teendőinek elvégzésére időközönként megszakítja.

— **Előléptetés.** A király Lászlóffy József nagyenyedi kir. járásbíró a VIII. fiz. osztályba léptette elő.

— **Kinevezés.** A kolozsvári ítélőtábla elnöke Villányi Ferencz nagyenyedi járásbírói díjtalan joggyakornokot segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Jutalom.** A földmivelésügyi miniszter Major Demeter tompaházi lakosnak, ki 41 éve Tóth Miklós ny. árvaszéki elnök viuczellérje és Fraczilla Péter szekásveresegyházi lakosnak, ki 39 éve megszakítás nélkül áll a Zalányi-család szolgálatában elismerő díszes oklevelet és 50 korona penzjutalmat adományozott.

testénél stb., lengyel képirók megaunyi híres darabjai.

A Krakói-ut közepén régi reneszánsz stylusban építve egészen elbukik a házak közt az egyetem épülete, továbbá a veres téglából épített gymnásium, mely előtt Thorwaldsen szép bronzszobra: Kopenikus látható. A Krakói ut folytatását képezi a Nowy Swiat utca, mely a Sándor-térre nyílik. E térről három hosszú boulevard vezet délfele. Az egyik hársfasoros boulevard az Aleja Ujazdowska, folytatása ennek az Aleja Belwederska, melyeknek mindkét oldalán szebbnél-szebb nyaraló helyek, villák terülnek el gyönyörű kertekkel.

A Belwederska mintegy folytatását egy nagy királyi park képezi, melyben egy szép kis tó partján épült a Lazienky-kastély. Az épület egészen fehér olasz stylusban épült Poniatowszky Szaniszló király idejében két oldalt körben futó oszlopcarnokkal. Remek márvány és tölgyfapadlók, melyekre csak nemez papucsokkal szabad realépni. A menyezetek pazar gazdagsággal és Bacciarelli freskóival vannak ellátva, márvány és selyem tapétás falak váltogatják egymást, az egyik teremben Canova egyik szép szobra látható, mely óriási értéket képvisel. Az

— **Tragikus vég.** Zalatnán f. hó 11-én délután 4 órakor egyszerre temették özv. Meskó Jakabné 74 éves matrónt, egyetlen leányával Ajtay Gyulánéval, aki életének 46-ik, házasságának 25-ik évében hunyt el. Az öreg urnó gyakran emlegette, hogy leányának — aki tüdővészben szenvedett, — halálát ő sem éli túl. Így is történt. Ajtay Gyuláné f. hó 9-én éjfél után 2 órakor elájult s öreg édesanyja azt hitte, hogy már meghalt, mire az udvaron levő kádba fullasztotta magát. Leánya nemsokára szintén kiszenvedett. A matrónt fia Meskó János, piskii vasúti műhelyfőnök, Ajtay Gyuláné férje és 4 árvája gyászolja. A kettős temetés Zalatna egész társadalmának nagy részvéte mellett folyt le.

— **Árvagyermek gondozása.** A kik árvagyermeket óhajtanak gondozásba fogadni, jelentsék ezt be özv. Sass Albertné telepfelügyelőnőnél, Alsóporond, városi óvoda. Hivatalos óra délután 4—5-ig.

— **Felhőszakadás Magyarherepén.** A múlt héten Magyarherepe községben nagy felhőszakadás volt. A hegyekről árvizként ömlött a víz, mely az országutat fél méter magasságban ellepte. Egy kis patak annyira megáradt, hogy az egész falut elárasztotta. Az emberek jajveszékelték házaikban. Két ártatlan kis gyermeket a vizár az utcán találva magával sodort, s csak másnap sikerült őket megtalálni a falu határában az iszapba fulladva. A víz több házat és gazdasági épületet rongált meg, nagyon sok sertés, ökör pusztult el, kiket a határon ért a veszedelmes eső. A kerteket és szántóföldeket magasan eliszapolta. A kár igen nagy.

— **Egy szélhámós viselt dolgai.** Szerdán este a tövisi állomás perronján egy jól és elegánsan öltözött fiatal ember sétálgatott. A perron egyik sarkában pedig Czubi Zsuzsi 21 éves kolozsi születésű leány csendesen várakozott a kolozsvári vonatra. A leányt megszólítani s vele barátságos beszélgetésbe elegyedni a jól öltözött gentlemánnak egy pillanat műve volt. A gavallér kedvesen és behizelgő hangon beszélt s a leány fokról-fokra jobban megkedvelte. Ugy any-

egész kastély berendezése hasonló a versaillesi Trianonra. A tó másik partján egy szabad színpad látható, görög mintára építve, hol a régi görög tragédiákat adták elő. A nézőtér is szabadban van előlről hátrafelé emelkedő ülésekkel, az egész terméskőből építve antik korinthusi oszlopokkal, most azonban már elhanyagolt állapotban.

A kastély parkjából kivezető uton ott láthatni Sobieczky János lengyel király lovasszobrát, a mint a földön heverő törököt leigazza. A szobor sárgás homokkőből van kidolgozva és arnyas fák közt egy hidon van elhelyezve. A mint kocsijaink e hidon áthajtottak, egy század lengyel lovassággal találkoztunk s meglepett a katonák szőke-sége mellett azok katonás magatartása és megtermettsége.

Az Ujazdowski park mellett a litvániai testőrségnek Mihály arkangyalról elnevezett kis görög keleti katonai templomát néztük meg, mely úgy külső, mint belső kinézésével, berendezésével megkapott mindannyiunkat. Különösen feltűnt az oltár díszes volta, a gazdag aranyozás mindenütt a templomban, az ott levő orosz katonai büszkén is adta tudunkra, hogy minden itt valóságos arany. Itt-ott napoleoni zászlók vannak felaggatva, melyekre a nézők figyelmét felhívni el nem mulasztják.

nyira, hogy a férfinak egyáltalában nem került nagyobb fáradságába egyfelől arról lebeszélni, hogy hazautazzék Kolozsra, másfelől pedig arra rábeszélni, hogy tartson veie Nagyenyedre. A vasúti kedves ismerősök csakugyan el is utaztak Tövisről Nagyenyedre, itt csütörtök délután 3 óráig maradtak. Ekkor megfogadták Krizbai Sándor bérkocsitulajdonost, és 7-es számú kocsiján Kolozsvárra hajtottak. Az éjszakát Torda határában a „Hármas“ fogadóban töltötték s így Kolozsvárra csak reggel 9 óra felé érkeztek meg. Alig értek be a városba, Krizbai nógatni kezdte a férfit, hogy fizesse ki a fuvardíját. A gavallér erre azzal felelt, hogy nincs apró pénze, de majd felvált egy százkoronást es fizet. Néhány üzlet előtt meg is állottak a Deák Ferencz utcában, de a százkoronást csak nem tudták felváltani azokban az üzletekben, amelyekbe az elegáns idegen betért. Egy üzlet előtt azután hiába vártak vissza a lakkezipós ficsurt. Vegre is Krizbai Sándor megunt a várakozást s hátraszólt a kocsiban maradt nőnek: Hát hol marad az ura? Az uram? . . . Nekem nincs uram: én leány vagyok. Erre a feleletre aztán elkepedt Krizbai, mert Nagyenyeden a vendég feleségének mondta a nőt. De most már Krizbai sem teketóriázott tovább, hanem a rendőrségre hajtatott. A szélhámós, ki Kolozsváron is sok csalást követett el, 24 év körüli, alacsony, sovány termetű, barna haja van és kicsiny fekete bajuszt visel. Ruházata szürkés kabát, fehér mellény, fekete puha kalap és kivágott lakkezipő. A leány állítása szerint sok pénz van nála és Amerikába készül.

— **Belefut a Marosba.** Marosdéce határában Vergyes Tódor ittas állapotban a Maroson halászott. Beült csónakjába és alig evezett néhány méternyire, egy vigyázatlan pillanatban a csónak felborult és a hullámokban lelte sírját. Holttestét másnap fogták ki Gombás határában.

— **Az országos vásár** tegnap, szombaton közepes népszerűségű volt. A vásárlás nem volt arányban a nagy kínálattal. A rendőrségnek több dolga volt apróbb vásári lopásokkal.

Varsó általában egy nagy európai világváros benyomását teszi az emberre, a 800 ezer lakóssal bíró városnak tágas terei, széles és nagy forgalmu boulevardja vannak, melyeken nemcsak a nappali élet, de az éjjeli élet is mozgalmas. Az egész városban azonban csak egy modern berendezésű, de nagyon látogatott kávéházat sikerült felfedeznünk, hol a magyarok legott ki is elegitettek a kávéház iránt érzett vonalmukat és az idő inkább hűvös levén, meleg párolgó és finom orosz csája mellett beszélgettük meg esténként a sok látott dolgokat.

Kellemesen esett szállodásunk figyelme; a diner alatt ugyanis egy zenekar művészién játszott nekünk a Lehár-féle valczereket, olykor-olykor egy-egy magyar nótával is kedveskedvén, milyen a Ritka árpa, ritka buza. . . Hullámozó Balaton stb.

Orosz-lengyelországi tartózkodásunk tehát az első városban olyan kellemes volt, hogy már is előlegezték magunknak a reményt arra nézve, milyen lesz az még moszkvai és szentpétervári utunk alatt. — Varsóból tehát a legkellemesebb benyomással távoztunk el.

— **Leesett a szekérről.** Magyarútyén Luka Filon gazdasági cseléd a mezőn volt szénát gyűjteni. Hazafelé jövet felült a rakott szekérre és elaludt. Egy fordulónál a szekér nagyott zökkené és a béres leesett a magasra rakott szekér tetejéről és a kerek alá került. Oly súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy eszméletlen állapotban szállították haza. Másnap bele is halt súlyos sérüléseibe.

— **Szaj- és körömfájás** miatt Abrudbányán elrendelték a zárlatot és sem az országos, sem a heti vásárok nem tartatnak meg. Mogos község a zárlat alól feloldatott.

— **Meglőtte a társát.** Móra Aurél abrudbányai 12 éves pásztorgyereket a Habát nevű legelőn egy 18 éves blezsenyi származású pásztorfiu egy 12 mméteres revolverrel meglőtte. A golyó a bal fül mögötti tájon hatolt be a koponyába. A szerencsétlen gyermek a lövés után mindkét szemére megvakult. Életben maradásához sincs remény. A tettes az erdőbe szökött azt hangoztatva, hogy meglövi magát is.

Az ülő életmód, a szükséges mozgás hiányának káros következménye első sorban emésztési zavarokban nyilvánul.

Az ezredéves kiállítás orvosi juryje a **Ferencz József-keserűviznek,** valamennyi hasonnemű viz között, egyedül ítélte oda a Nagy Milleniumi Érmét, továbbá egyedül ez a gyógyviz tiszteltetett meg Ő Felsége által egy legmagasabb kitüntetéssel. A Ferencz József-keserűvizből mint rendszeres adag egy boros pohárral, reggel éhgyomorra véve elégséges.

A valódi Ferencz József-keserűviz minden fűszerüzletben és az összes gyógytárakban beszerezhető.

— **Budapest Margitvirág-város.** Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás legújabb számában érdekes cikket irt gróf Károlyi Frusina, a lap egyik ifjú olvasója s arról a nagy virágünnepről ír, melyet mágnás-hölgyek akarnak rendezni Budapesten a szegény gyermekek számára, gróf Károlyi Lászlóné elnöklelte alatt. Ugyanebben a számban verset Benedek Elek irt a buzavirágról, elbeszélést Lampérth Géza, Dörmögő Dömötörrel megtalálhatja a Tatra szépségeit Sebők Zsigmond, mesét Elek nagyapó mond, kedves képet Garai Ákos rajzolt. Zsoldos László regénye, Zsiga bácsi képes tréfája, a kis krónika rovat aktualitászai, a rejtvények és szerkesztői izenetek teszik teljessé e szám gazdag és változatos tartalmát. A Jó Pajtást a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára: negyedévre 2 K 50 f., félévre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad kívánatra mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás“ kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4 sz.

* **Zenebarátok figyelmébe.** Mielőtt zongorát vásárol, saját érdeke, hogy ajánlatot kérjen Farkasházi és Biró czégtől (Budapest, V. Váci-körút 12), hol csakis elsőrendű külföldi gyártmányok tíz évi jótállással legolcsóbban kaphatók. Bérmentes szállítás. Meg nem felelő hangszerek költségmentesen kicserélhetnek. Kényelmes részletfizetések. 211 1—4

* **A poloskák** alapos kiirtását a petével együtt csakis Löcherer-féle Cimexin poloska-irtóval eszközölhetjük, mert a Cimexin-nel érintkező poloskák nyomban elpusztulnak: petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak s többé ki nem kelnek. — A Cimexin mindenütt használható, szövetet, butort, falat vagy festést nem piszkít; nyomot vagy foltot nem hagy. Moly ellen egyedül biztos szer. Kapható: U. Kovács József örökösei gyógyszer-tárában Nagyenyeden, és a készítőnél; Löcherer gyógyszerésznél, Bártfán. 145 9—13

KÖZGAZDASÁG.

2500 korona tehén- és üsző-díjazásra.

Alsó-Fehér vármegye minden kisgazdájának és mindazoknak, kik a gazdasági fejlődések iránt különös érdeklődéssel viseltetnek, a figyelmét felhívni óhajtjuk az ez évi őszi tehén- és üsző-díjazásokra. A vármegyei kisgazdákat elsőrendű és kiváló teheneinek és üszőinek jutalmazására a földművelésügyi miniszter 2500 koronát bocsátott rendelkezésére az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesületnek. Az egyesület, mely újabban a legnagyobb igyekezettel szolgálja nemes hivatását, Putnoki József a gazdasági felügyelővel karöltve végzik a díjazást és az ezzel járó előmunkálatokat és az érdekelt kisgazdák figyelmének felköltését.

A díjazások következőleg fognak megjelenni:

Szeptember hó 3-án Magyarbükksőn a marosújvári járásra kiterjedőleg, díjazás 1000 korona. A Gazdasági egyesületet képviseli és a bíráló-bizottság elnöke: br. Kemény Simon.

Szept. 10-én Nagyenyeden, Nagyenyed város és járásra kiterjedőleg, díjazás 500 korona. A Gazd. Egyesületet képviseli br. Bánffy Kázmír alispán, a bíráló bizottság elnöke Szász József főispán.

Szeptember hó 17-én Abrudbányán, Abrudbánya város és a verespataki járásra kiterjedőleg, díjazás 250 korona. A Gazdasági Egyesületet képviseli és a bíráló-bizottság elnöke Incze Antal polgármester.

Szept. 24-én Szászesanadon, A balázsfalvai járásra teljesen és kisenyedi járás szomszédos községeire kiterjedőleg. Díjazás 250 korona.

A Gazd. Egyesületet képviseli és a bíráló bizottság elnöke Tuzson Gyárfás.

Október 1-én Óráhdályán. Az alvinczi és kisenyedi járás szomszédos községeire kiterjedőleg. Díjazás 250 korona. A Gazd. Egyesületet képviseli és a bíráló bizottság elnöke Majláth Ferenc püspöki jószágigazgató.

Okt. 8-án Tövisen. A tövisi járásra kiterjedőleg. Díjazás 250 korona. A Gazd. Egyesületet képviseli és a bíráló bizottság elnöke Vinczenti Miksa közgazdasági előadó.

Lódíjazásra 500 korona.

A földművelésügyi miniszter adománya folytán a vármegyénkbeli lötenyésztségi bizottság szeptember 10-én Nagyenyeden lódíjazást fog tartani.

Sikerült szopos csikóval bemutatott anyakanczakért 4 díj összesen 165 kor.

1—2 éves kanczacsikókért 4 díj összesen 85 kor.

3 éves kanczacsikókért 4 díj összesen 250 kor. értékben van kitűzve.

A lódíjazás helye Nagyenyeden a baromvásártéren lesz fenti napon délután 3 órakor.

9135—911. alisp. sz.

Pályázati hirdetés.

Alsó-Fehér vármegye törvényhatósági bizottságának 1910. évi október hó 10-én 467—910. kgy. sz. a. a marosújvári járásba egy második szolgabírói állás rendszeresítését kimondó határozatát a belügyminiszter ur 1911. évi június 20-án 175745—910. sz. a. kelt leiratával jóváhagyván: az így újonnan rendszeresített **II. osztályú szolgabírói** állásra ezzel pályázatot hirdetek.

Ezen állás az 1883. évi I. tez. 3. illetve

5. §. IV. pontban megkövetelt minősítéshez van kötve és 2000 korona évi kezdőfizetés-sel és a megfelelő lakpénzzel van egybekötve.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a születési anyakönyvi kivonattal, fenti minősítést, esetleg eddigi alkalmaztatásukat és szolgálataikat igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényeiket a hivatalban állók hivatalfőnökökük, hivatalban nem állók pedig a lakhelyükre illetékes főispánjuk útján **1911. évi szeptember 17-ig** alólírott Alsó-Fehér vármegye alispánjához adják be.

Nagyenyeden, 1911. évi augusztus 11.

219 2—2

Br. Bánffy Kázmír, alispán.

4968—911. közíg. sz.

Hirdetmény.

Alólírott városi tanács közhírré teszi, hogy a „Dr. Varadi-alapítvány” tulajdonát képező, **vasuti állomás melletti „Váradi-kert”** 43 darab, egyenként 200—555 négyszögöl nagyságú, belteleknek nyilvánított **parcellái** négyszögölenként 6—10 koronáig terjedő kikiáltási ár mellett **1911. évi szeptember 5., 9. és 16. napjainak délelőtt 10 órájától** kezdődőleg a helyszínén önkéntes árverésen elfognak adatni.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10% a teendő le.

Az eladandó területre vonatkozó vázrajz, egység árjegyzék és árverési feltételek a városi levéltárban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Városi Tanácstól.

Nagyenyed, 1911. évi augusztus hó 4.

212 2—3

Sándor Jenő, polgármester h.

Magyarázat

arról, hogy miért éppen a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL lehet a következő mosási eljárásnál a legjobb eredményt elérni:

1. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN az összes szappanok között a legjobb.
2. Kiadósága folytán a legolcsóbb is egyuttal.
3. Tiszta voltáért 25.000 koronával szavatolunk.
4. Rendkívül enyhe és konzerválja a szöveteket.
5. Mert ezen szappan maga is könnyen oldódik, tehát a szennyet is könnyen feloldja.
6. Hideg vízben is nagyszerűen lehet vele mosni és meggátolja a szövetek szétévesését és összenemesét.
7. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL való egyszeri átsimítás megfelel más szappannal való 3—4-szeri átsimításnak.
8. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN használata által időt, fáradságot és pénzt takaríthatunk meg.
9. Fehériti a ruhát és feleslegessé teszi a napon való fehéritést.
10. Készítési módja egészen különleges és erre a célra csakis a legjobb nyersanyagok használtak fel.
11. Gyártásánál évtizedek tapasztalatait használják fel.
12. Ezen szappan tökéletesítésén folytonosan dolgoznak és e célból minden találmányt felhasználnak. Mindez az „ASSZONYDIOSÉRET” mosókivonatára is érvényes.

218 1—2

Hirdetmény!

A ki pénzt, időt és fáradságot akar megtakarítani, kövesse ezen mosási eljárást:

A ruha beáztatása. Csak annyi vizet veszünk, hogy az egész ruhát éppen ellepje és a vízbe annyi „Asszonydióséret” mosókivonatot teszünk, hogy felkavarásnál habozzék s azután a ruhát éjjen át áztatjuk.

A tulajdonképpeni mosás azután csak nagyon kevés fáradsággal fog járni, ha SCHICHT-„SZAPPANT”, SZARVAS védjegyűt használunk. Mert minden tisztáltaúságot már feloldott az „Asszonydióséret” mosókivonat és most már csak az szükséges, hogy ezen feloldott szenny a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN habja által leköttesék. Minden fáradságos dörzsölés és zörmpölés elkerülendő a ruhába erősen beleevődött foltokat úgy távolítjuk el, hogy a ruhát a foltok helyén mindkét oldalán SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL bekenjük és azután összegöngyölve, egy óra hosszáig állni hagyjuk. Ilyen módon minden szennyet könnyen lehet kimosni.

Ha a vízbe, a melyben a ruhát főzzük, kevés SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANT vagy „ASSZONYDIOSÉRET” mosókivonatot teszünk, az nagyon ezélszerű. Igen fontos, hogy a ruhát bőséges vízben többször gondosan kiöblítsük, a míg az összes, a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN által feloldott szennyrészecskék el vannak távolítva és az öblítővíz teljesen tiszta marad.

Alsó-Fehér vármegye alispánjától.

8992—1911. alisp. szám.

Hirdetmény.

A vármegyei közkórház élelmezése, mosatása és kenyérszállítása iránt kötött szerződés folyó évi szeptember hó 30-án lejár.

A kórházi alapszabályzat 12. § sa értelmében az élelmezés, kenyérszállítás és ruhamosztatás évenkénti árlejtés útján léven kiadandó. Az 1911. évi október hó 1-től 1912. évi szeptember 30-ig terjedő időre az **élelmezésnek, kenyérszállításnak és ruhamosztatásnak** vállalatba adása czeljából pályázatot hirdetek.

Felhívom ennelfogva mindazokat, a kik vállalkozni óhajtanak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat hozzám legkésőbb **folyó évi szeptember hó 10-ig** annál inkább nyujtsák be, mivel a később beadandó ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A feltételek, egységárak a kórház gondnoki irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kórházi bizottság fentartja magának a jogot, hogy a beadott ajánlatok közül — tekintet nélkül a megajánlott összegre — szabadon választhasson.

A szállítással megbízandó vállalkozó, vagy vállalkozók megfelelő biztosítékot lesznek kötelesek letenni.

Nagyenyed, 1911. évi augusztus hó 12-én

Br. Bánffy Kázmír,
alispán.

224 2-2

Birtok eladás.

Marosujvár és Csongva község között az országot mentén egy **56 magyar hold** nagyságú **birtok** szabadkézből eladó.

Venni szándékozók levélbeni megkeresésre felvilágosítást nyerhetnek. —
Czim: Zink, Nyitra, Gyürky-utca 11.

216 3-3

Elsőrangú szabás és munka!

Értesítés!

Van szereucsem tisztelettel becses figyelmet a városi és vidéki uri közönségnek felhívni, hogy külföldi utamról haza érkeztem, melyen bevásárlásaimat eszközöltem.

Elvállalok a legújabb divat szerint legkényesebb igényeknek megfelelő felső kabátokat, szalonöltönyöket, angol, sacó és skót öltönyöket.

Angol öltönyöket ma 60 kor. feljebb is, kedvező fizetési feltételek mellett is.

Dus választék őszi és téli angol, francia és hazai szövetekben, melyekből állandó nagy raktárt tartok.

N. é. uri közönség nagybecsű pártfogását kérve

vagyok alázatos szolgája

GERŐ L., uri szabó.

Nagyenyed, Fötér.

221 2-

Gyásziuhákat 24 óra alatt készítek.

Eladó paradicsom.

Bármily mennyiségben kapható 5 kilós postakosarakban 140 kor., 25 és 50 kgros kosarakban kgrammonként 20 fillérért ab Apahida állomás utánvétellel.

Dálnoki **Gaal Péter** nagybirtokos

Köteland, posta: **Alsózsuk**.

214 2-2

Nyersolaj
Szívógáz
Diesel
Benzin

mótorok

és lokomobilok

mint specialitás:

Földgáz motorok

Drezdai motorgyár részv.-társ,
Németország legrégebb. legnagyobb motorgyára

vezérképviselő:

Gellért Ignác és társa 1936-36

Budapest, V., Koháry-utca 4.
(Alkotmány utca sarok.)

Kedvező fizetési feltételek. M e s z e m e n ő jótállás.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olesó áron a

PORTLAND-CEMENT-gyár Brassóban.

Itt helyben kapható **Klemm Pál** czégnél Szentkirály-utca 128.

44 13-

MENDEL SÖRFŐZŐDE ÉS KERESKEDELMI R.-T.**TORDA.**

Alsófehérmegyei raktárak:

Nagyenyed-i főraktár

házi kezelésben

Wohner Rudolfnál Szentkirály-u.

Gyulafehérvár:

Weill Bélánál.

Tövisen:

Nemayer Mihálynál.

Balászfalván:

Dániel Ferenczénél.

Ajánlja a Magyar Védő Egyesület által és a temesvári nemzetközi kiállításon legnagyobb díjjal, a „**Grand prix**“-vel kitüntetett

tordai Korona-sörét.

Továbbá bajor módra gyártott sötét

MALÁTA (Bock)

és nehéz világos

dupla márcziusi söreit.

Figyelem!

Csak akkor kap eredeti

tordai Korona-sört,

ha a czég vignettája az üvegen rajta van!

104 1-

9133—911. alisp. szám.

Pályázati hirdetés.

Alsó-Fehér vármegye központi hivatalánál rendszeresítve levő **díjnoki** állás elhalálozás folytán üresedésbe jöven, erre ezennel pályázatot hirdetek. Ezen díjnoki állás napi 2 korona 10 fillér illetményvel van egybekötve.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a sajátkezűleg írott pályázati kérvényüket a születési anyakönyvi kironattal, az iskolai képzettségüket és eddigi szolgálataikat igazoló bizonyítványokkal felszerelve **1911. évi szeptember 17-ig** Alsó-Fehér vármegye alispánjához adják be. Szolgálatban állók hivatalfőnökjük, szolgálatban nem állók pedig lakóhelyükre nézve illetékes főispánjuk útján kötelesek pályázataikat beadni.

Nagyenyeden, 1911. évi augusztus hó 11.

Br. Bánffy Kázmír,
alispán.

220 2—2

Mosó-, vasaló és tisztító-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosó-, vasaló és tisztító-intézetemet

Viz-utcza 6. sz. alól

Tövis-u. 16. sz. alá helyeztem át.

Elvállalok mindennemű férfi- és női ruhák, továbbá női kelengyék és kézimunkák tisztítását jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség további szíves pártfogását kéri tisztelettel

Izsó Istvánné.

Nagyenyed,

170—

Tövis-u. 16. sz.

A **KÖZTUDATBA** ment át,
hogy **csakis**
Kállai LAJOS motorgyára
Budapest,
VI., Gyár-u. 28. szám

szállítja **teljes jótállás** mellett a leghíresebb motorcséplő-készleteket.

Saját érdekében kérjen minden gazda dísz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!

Fontos figyelmeztetés! Kállai Lajos hírneves motorgyára nem tévesztendő össze más Kállai nevű kereskedő cégekkel

139 13-25

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő.
ki sulyt fektet elsőrendű fajtású anyagra

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszeserjék, tülevellők, kerítésnövények, boggyógyümölcsök stb.

Szőlőoltványok elsőrendű áru.
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők.
(Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen)

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R.-T.

Az Osztrák-Magyar Bank mellékhelye.

Részvénytőke 600.000 korona.	Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire. Vásárol és elad értékpapírokat. Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett. Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál. Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le. Állandó betétet a legkedvezőbb kamattal mellett fogad el.	Tartalékalap 400.000 korona.
Az intézet hivatalos órái hétköznapokon: délelőtt 9—12 óráig, délután 3—4 óráig.		Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

47 1—

A városi jéggyár

összes jégtermelésének eladásával

Winkler János kereskedése

biztatott meg, mely elfogad előjegyzéseket naponkénti szolgáltatásra **tablánként 30 fillér árban.**

Előjegyzésen kívül egy tábla ára 40 fillér.